

Krzysztof Niegowski

XXV Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. księdza Stanisława Ormińskiego w Rumi : (Rumia, 24-26 października 2013)

Seminare. Poszukiwania naukowe 35/4, 193-197

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Organizatorzy zachęcają wszystkich do modlitwo beatyfikację sługi Bożego kard. Augusta Hlonda i do zainteresowania się Jego życiem i działalnością. Ponadto, proszą o upowszechnianie Ogólnopolskiego Konkursu *Prymas Polski Kard. August Hlond – Bogu i Ojczyźnie*, którego celem jest głębsze poznanie i popularyzacja prymasowskiego nauczania, tak bardzo aktualnego w dzisiejszych czasach.

Joanna M. Olbert

XXV MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL MUZYKI RELIGIJNEJ
IM. KSIĘDZA STANISŁAWA ORMIŃSKIEGO W RUMI
(24-26 października 2013)

Jubileuszowa, 25. edycja Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi [dalej: MFMR], odbyła się w dniach 24-26 października 2013 r. Było to ważne i wyjątkowe wydarzenie artystyczne na Wybrzeżu, które zgromadziło kilkuset młodych artystów z Polski i zza granicy. Od samego początku istnienia MFMR patronuje Zgromadzenie Salezjańskie (Inspektorium p.w. św. Wojciecha z siedzibą w Pile), a od kilku lat także Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Wspierają go także inne instytucje¹, a gospodarzem niezmiennie jest parafia p.w. Najświętszej Maryi Panny Wspomożenia Wiernych, którą prowadzą księża salezianie. W tym właśnie miejscu ostatnie lata swego życia pracował Patron festiwalu, śp. ks. Stanisław Ormiński SDB, znany z powszechnie wykonywanej melodii *Apelu Jasnogórskiego*².

Organizatorzy³ przeprowadzili trzy konkursy: muzyki organowej, zespołów chórальных (w dwóch kategoriach) oraz na najlepsze wykonanie pieśni religijnej w języku kaszubskim. Z racji jubileuszowej edycji Festiwalu, towarzyszyły imprezie inne wydarzenia, co miało podkreślić jej wyjątkowość. Jednym z nich był niezwykle okazały koncert finałowy.

¹ Poza Zgromadzeniem Salezjanów ks. Bosko i Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, MFMR finansują i wspomagają następujące instytucje: Kuria Metropolitarna w Gdańsku, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Polska Filharmonia Bałtycka im. F. Chopina, Urząd Miasta Rumi, Miejski Dom Kultury w Rumi, Fundacja Dialogu, Kultury i Religii w Warszawie, Międzynarodowe Centrum Dialogu Międzykulturowego i Międzyreligijnego UKSW w Warszawie, Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Rada Chórów Kaszubskich, Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej w Rumi, Związek Harcerstwa Polskiego w Rumi, PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście Sp. z o.o., Spółdzielnia Mieszkaniowa *Janowo* w Rumi, Hotel *Faltom* w Rumi, Agencja Usług Turystycznych *Columbus*. Por. *XXV Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi. Informator*, Rumia 2013, s. 8.

² Ks. Stanisław Ormiński SDB (1911-1987), kompozytor, autor licznych opracowań utworów chórальных i instrumentalnych, organista, chórmistrz i kapelmistrz, wybitny działacz, popularyzator i wydawca pieśni chórальных oraz uznany pedagog muzyczny i wychowawca młodzieży.

³ Komitet Organizacyjny Festiwalu stanowią: prof. R. Perucki (dyrektor Filharmonii Bałtyckiej), dyrektor artystyczny Festiwalu; D. Ptach, dyrektor Festiwalu; E. Waškowska, przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego oraz członkowie – ks. K. Chudzicki SDB, proboszcz miejscowej parafii i dyrektor salezjańskiego domu zakonnego; ks. T. Balicki SDB; ks. M. Balawander SDB; J. Borys, K. Głodowska; Agnieszka Głodowska; Anna Głodowska; M. Leman; M. Pniewski; br. W. Rogowski SDB; A. Sowirko; K. Sowirko; P. Suchocki; A. Waškowski, D. Waškowski, J. Zwierzchowska. Por. *Międzynarodowy...*, s. 8.

I. KONKURS MUZYKI ORGANOWEJ

Na przesłuchania konkursowe młodych organistów⁴ złożyły się dwa etapy, przeprowadzone w ciągu dwóch kolejnych dni. Do pierwszego z etapów zakwalifikowanych zostało trzynastu wykonawców, reprezentujących różne ośrodki muzyczne z Polski i zza granicy⁵. Mimo tego, że kilku z nich zrezygnowało z konkursu, występy trwały kilka godzin.

Międzynarodowy skład tegorocznego zespołu oceniającego recitale organistów stanowili następujący uznani artyści-jurorzy: prof. Andrzej Chorościński (Uniwersytet Muzyczny w Warszawie) – przewodniczący kolegium jurorów; prof. Roman Perucki (Akademia Muzyczna w Gdańsku); prof. Emanuele Cardi (Mesyna, Włochy); prof. Johannes Skudlik (Monachium, Niemcy); prof. Elżbieta Karolak (Akademia Muzyczna w Poznaniu); ks. dr Maciej Szczepankiewicz SDB (Akademia Sztuki w Szczecinie). Funkcję sekretarza pełnił ks. Marcin Balawander SDB (Zgromadzenie Salezjanów ks. Bosko, Konin).

Zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami organizatorów, wykonawcy, w ramach I etapu konkursu, zobowiązani byli do wykonania następującego programu: (1) Johann S. Bach: *Christus unser Herr zum Jordan kam*, BWV 585; (2) Johann S. Bach – do wyboru: *Preludium i fuga d-moll* BWV 539 lub *Preludium i fuga G-dur* BWV 550; (3) Felix Mendelssohn-Bartholdy: *V Sonata – D-dur*. Zespołowi oceniającemu wystąpienia kilkunastu młodych artystów na pewno nie było łatwo wyłonić grupę finałową. Werdykt jury przedstawiony został tego samego dnia wieczorem. W protokole napisano, że do drugiego etapu konkursu zakwalifikowało się pięciu wykonawców: Dominik Żłobecki i Victoria Koshuba (oboje z Akademii Muzycznej w Gdańsku), Maciej Lamm i Michał Kopyciński (obaj z Uniwersytetu Muzycznego w Warszawie) oraz Liubov Nosova (z Akademii Muzycznej w Sankt Petersburgu).

Druga odsłona konkursu, odbyła się następnego dnia. Piątka najlepszych wykonawców z pierwszego etapu zobowiązana była do wykonania następującego programu: (1) Max Reger: *Melodia, op. 59*; (2) Paul Hindemith: I część z *II Sonaty*; (3) Sigfried Karg-Elert: *Preludium nr 1* ze zbioru *13 Preludiów*, wyd. PWN; (4) do wyboru: Eugene Gigout – *Toccata h-moll z cyklu 10 utworów* lub Louis Vierne – *Toccata b-moll z cyklu Pieces de Fantasia*.

Laureatką konkursu organowego 25. – jubileuszowej – edycji Festiwalu Muzyki Religijnej w Rumi została Liubov Nosova z klasy organów Daniela Zaretskyego w Akademii Muzycznej im. M. Rimskiego-Korsakowa w Sankt Petersburgu. Młoda artystka z Rosji otrzymała nagrodę pieniężną, ufundowaną przez Burmistrza Miasta Rumi, w wysokości sześciu tysięcy złotych. Drugą nagrodę przyznano Victorii Koshuba z klasy organów Romana Peruckiego w Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku. Pochodząca z Ukrainy organistka odebrała nagrodę pieniężną w wysokości czterech tysięcy złotych, którą ufundował Metropolita Gdański, ks. Arcybiskup Sławoj Leszek Głódź. Nagroda za trzecie miejsce w konkursie przypadła Dominikowi Żłobeckiemu z klasy organów Romana Peruckiego w Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku. Fundatorem nagrody pieniężnej (dwa tysiące złotych) był Honorowy Obywatel Miasta Rumi, ks. prof. dr hab. Henryk Skorowski SDB (UKSW, Warszawa). Jury przyznało ponadto dwa wyróżnienia, dla: Macieja Lamma z klasy organów Jerzego Dziubińskiego w Uniwersytecie Muzycznym im. F. Chopina w Warszawie oraz Michała Kopycińskiego z klasy organów Andrzeja Chorościńskiego w Uniwersytecie Muzycznym im. F. Chopina w Warszawie.

⁴ W regulaminie Festiwalu organizatorzy zaznaczyli, że w konkursie mogą uczestniczyć organiści wszystkich narodowości, urodzeni po 1 stycznia 1988 r. Por. XXV *Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi. Regulaminy*, Rumia 2013, s. 5.

⁵ Były to następujące ośrodki: Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi (J. Baszczyk), Uniwersytet Muzyczny im. F. Chopina w Warszawie (J. Kocik, M. Kopyciński, M. Lamm, K. Szwach), Akademia Muzyczna im. S. Moniuszki w Gdańsku (V. Koshuba – Ukraina, M. Raczyński, D. Żłobecki), Akademia Muzyczna im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu (P. Łesak), Akademia Muzyczna im. M. Rimskiego-Korsakowa w Sankt Petersburgu, Rosja (L. Nosova, M. Yarushkina), Akademia Muzyczna im. K. Lipińskiego we Wrocławiu (A. Romanek), Akademia Muzyczna im. K. Szymanowskiego w Katowicach (D. Strządała).

Dwudniowy konkurs muzyki organowej w kościele rumskim zwińczył koncert gościnny, który odbył się tego dnia wieczorem. Wykonawcami koncertu byli znakomici artyści i pedagodzy, a jednocześnie członkowie jury – Johannes Skudlik z Monachium (fortepian) oraz Roman Perucki (organy). Program recitalu był następujący: César Franck – *Preludium, Fuga i Wariacje*; Alexander Guilment – *Modlitwa*; Naji Hakim – *Duet koncertujący*. Koncert spotkał się z wyjątkową uwagą publiczności, która tym razem licznie przybyła, wyczuwając niejako, że będzie to wspaniałe przeżycie. Rzeczywiście koncert okazał się znakomitą uczcą dla melomanów muzyki organowej. Rzadko można na żywo wysłuchać koncertu na organy i fortepian. Artyści zostali nagrodzeni zasłużonymi, gromkimi brawami.

2. KONKURS ZESPOŁÓW CHÓRALNYCH

W sobotę, trzeciego dnia Festiwalu, odbywały się przesłuchania konkursowe chórów, które, zgodnie z wymogami regulaminu, sklasyfikowano w dwóch kategoriach: „Zespoły chórálne”⁶ oraz „Zespoły kameralne”⁷. Dla wyjaśnienia należy dopowiedzieć, że organizatorzy przewidzieli także trzecią kategorię – „Chóry młodzieżowe”⁸, w tej jednak grupie nie sklasyfikowano żadnego zespołu. Wszystkie zgłoszone do konkursu zespoły wypełniły istotny warunek uczestnictwa, tzn. w swoim programie przewidziały pieśni o treści religijnej z dowolnie wybranych epok stylistycznych, w tym co najmniej dwa utwory kompozytorów polskich⁹.

W ramach konkursu chóralnego organizatorzy zaproponowali dodatkowy konkurs – na najlepsze wykonanie pieśni religijnej w języku kaszubskim. Stąd też w programie niektórych zespołów znalazł się taki właśnie utwór, który należało zgłosić dodatkowo¹⁰. Dla najlepszego wykonawcy utworu przewidziano oczywiście oddzielną nagrodę.

Przed rozpoczęciem przesłuchań konkursowych zespoły, pod przewodnictwem prof. Eugeniusza Kusa, wykonały wspólnie utwór *Gaude Mater Polonia*. Wszystkich uczestników konkursu oraz publiczność powitał gospodarz Festiwalu, ks. proboszcz Kazimierz Chudzicki SDB. Natomiast prowadzący konkurs – redaktor Radia Gdańsk¹¹, Konrad Mielnik – przedstawił zespół tegorocznych jurorów. Skład kolegium oceniających stanowili: prof. Alina Kowalska-Pińczak (Akademia Muzyczna im. S. Moniuszki w Gdańsku), przewodnicząca jury; prof. Eugeniusz Kus (Akademia Sztuki w Szczecinie); prof. Krzysztof Kusiel-Moroz (Uniwersytet Muzyczny w Warszawie); prof. Stanisław Krawczyński (Akademia Muzyczna w Krakowie); ks. dr Krzysztof Niegowski SDB (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie); Sławomir Bonk (Rada Chórów Kaszubskich) oraz, pełniący funkcję sekretarza jury, ks. Marcin Balawander SDB (Zgromadzenie Salezjanów ks. Bosko, Konin).

W pierwszej kolejności wystąpiło pięć chórów zakwalifikowanych do kategorii „Zespoły chórálne”¹². Każdy zespół, zgodnie z regulaminem, miał 15 minut na prezentację swojego programu. Czas występu mógł się wydłużyć jedynie wtedy, kiedy w programie zespołu znalazł się (dodatkowo) utwór w języku kaszubskim. Podobne zasady dotyczyły konkursu „Zespołów kameralnych”.

⁶ W tej kategorii ilość chórzystów powinna stanowić od 17 osób wzwyż. Por. XXV *Międzynarodowy Festiwal... Regulaminy*, s. 9.

⁷ Skład takiego zespołu nie może przekroczyć 16 osób (nie licząc dyrygenta). Por. tamże.

⁸ W kategorii tej nie ma określonego limitu śpiewaków. Został natomiast określony maksymalny ich wiek, nieprzekraczający 16 roku życia. Por. tamże.

⁹ Por. tamże.

¹⁰ Por. tamże, s. 12.

¹¹ Radio Gdańsk, wraz z Telewizją Polską (oddział Gdańsk), Portalem Województwa Pomorskiego: *Wrota Pomorza*, Tygodnikiem Katolickim *Niedziela*, *Gościem Niedzielnym*, *Expressem Powiatu Wejherowskiego* oraz *Gońcem Rumskim* objęło patronat medialny nad Festiwalem.

¹² Zespoły w kategorii „Zespoły chórálne”, które wzięły udział w konkursie: Akademicki Chór Politechniki Gdańskiej (dyr. Mariusz Mróz); Chór *Epifania* z Warszawy (dyr. Zuzanna Falkowska); Chór *Rozdęstwiensky* z Kaliningradu (dyr. Maria Bukova); Kaliski Nauczycielski z Kalisza (dyr. Andrzej Ryłko); Chór *Tutti E Solo* z Gdańska (dyr. Wiktoria Batarowska).

Po występach tychże pięciu zespołów nastąpiła przerwa. Uczestnicy MFMR i publiczność, zgodnie z utrwaloną tradycją, oddali hołd Patronowi Festiwalu – ks. S. Ormińskiemu SDB. Przed pomnikiem, popiersiem Patrona, złożono kwiaty oraz odśpiewano wspólnie *Apel Jasnogórski*. Był to wzruszający moment, który na chwilę pozwolił uczestnikom oderwać się od emocji związanych z konkursem.

Po przerwie, swoje wystąpienia zaprezentowały zespoły kameralne. W tej kategorii ocenionych zostało dziewięć zgłoszonych do konkursu zespołów śpiewaczych¹³. Należy zauważyć, że poziom wykonawców był bardzo wyrównany, a zatem jurorzy zapewne nie mieli łatwego zadania, by wyłonić zwycięzcę konkursu. W czasie obrad zespołu oceniających, w kaplicy domu zakonnego, odbyło się seminarium dla dyrygentów, które poprowadził prof. Krzysztof Kusiel-Moroz z Uniwersytetu Muzycznego w Warszawie. Tematem prelekcji był *Problem intonacji w dziełach wokalnych i wokально-instrumentalnych*.

W protokole jury zapisano, że Grand Prix i związaną z nim nagrodę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w wysokości dziesięciu tysięcy złotych, otrzymał Zespół Solistów *Lumen Vocale* z Poznania pod dyrekcją Marianny Majchrzak¹⁴. Zespół ten otrzymał też nominację do udziału w 45. Ogólnopolskim Turnieju Chórów *Legnica Cantat* w 2014 roku.

Pierwsze miejsce w kategorii zespołów chóralnych jury przyznało *Akademickiemu Chórowi Politechniki Gdańskiej* z Gdańska pod dyrekcją Mariusza Mroza¹⁵. Artyści odebrali nagrodę pieniężną w wysokości siedmiu tysięcy złotych, którą ufundował Marszałek Województwa Pomorskiego. Natomiast w kategorii zespołów kameralnych najwyższej oceniony został Żeński Zespół Wokalny *Sigma* z Bydgoszczy pod dyrekcją Magdaleny Filipskiej¹⁶. Nagrodę pieniężną, przewidzianą dla zwycięzców w tej kategorii, ufundował Ks. Inspektor Salezjańskiej Prowincji św. Wojciecha, a jej suma wynosiła pięć tysięcy złotych. Zespół ten otrzymał ponadto specjalną nagrodę za najlepsze wykonanie pieśni religijnej w języku kaszubskim (S. Godziemski-Trytek, *Suita kaszubska*). Przyznano mu Puchar Rady Chórów Kaszubskich oraz kwotę trzech tysięcy złotych, ufundowaną przez Starostę Powiatu Wejherowskiego. Jurorzy docenili też najlepsze opracowanie utworu ks. S. Ormińskiego SDB *Modlitwa*, autorstwa Michała Gacki, przyznając mu nagrodę w wysokości tysiąca złotych. Za wykonanie tego utworu, nagrodę w wysokości dwóch tysięcy złotych, odebrał chór *Nadzieja* z Nakła nad Notecią pod dyrekcją autora opracowania, Michała Gacki. Fundatorem obu nagród był ks. prof. dr hab. Henryk Skorowski SDB (UKSW, Warszawa).

Kolegium jurorów przyznało ponadto kilka wyróżnień. Pierwszym z nich była nagroda Starosty Powiatu Wejherowskiego, w wysokości dwóch tysięcy złotych, przyznana *ex equo* (po tysiąc złotych) zespołom chóralnym: *Tutti E Solo* z Gdańska pod dyrekcją Wiktorii Batorowskiej oraz chórowi *Rozdestwiensky* z Kaliningradu w Rosji pod dyrekcją Marii Bukowej. Oba zespoły odebrały ponadto: Puchar Prezesa Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego (*Tutti E Solo*) oraz Puchar Prezesa Zarządu Głównego PZChiO (chór *Rozdestwiensky*). Kolejnym wyróżnieniem była nagroda pieniężna

¹³ Zespoły, które wzięły udział w konkursie, w kategorii „Zespoły kameralne”: Chór *Cyryllica* z Kaliningradu, Rosja (dyr. Maria Bukowa); Chór *Nadzieja* z Nakła nad Notecią (dyr. Michał Gacka); Męski Zespół Kameralny *Canticum Novum* z Sopotu (dyr. Arkadiusz Wanat); *Schola Cathedralis Thoruniensis* z Torunia (dyr. Dawid Wesołowski); Zespół Kameralny *Ad Libitum* z Pszowa (dyr. Izabela Zielecka-Panek); Zespół Solistów *Lumen Vocale* z Poznania (dyr. Marianna Majchrzak); Zespół Wokalny *Ad Hoc* z Sopotu (dyr. Paweł Nodzak); Zespół Wokalny *Canti* z Warszawy (dyr. Justyna Adamska) oraz Żeński Zespół Wokalny *Sigma* z Bydgoszczy (dyr. Magdalena Filipka).

¹⁴ Zespół ten wykonał następujące utwory: (1) Thomas Tallis, *A new commandment*, (2) Thomas Luis de Victoria, *Caligaverunt oculi meis*; (3) Luc Jacobs, *Hosanna to the son of David*; (4) Marek Raczynski, *Sicut lilium inter spinas* (5) Jacek Sykulski, *Kyrie*.

¹⁵ Chór wykonał następujące utwory: (1) Antonio Lotti, *Crucifixus*, (2) Lajos Bardos, *Popule meus*, (3) ks. Stanisław Ormiński, *Modlitwa*, (4) Szymon Godziemba-Trytek, *O vos omnes*.

¹⁶ Zespół wykonał następujące utwory: (1) Maurice Durufle, *Tota pulchra es Maria*, (2) ks. Stanisław Ormiński, *Modlitwa*, (3) Andrzej Koszewski, *Zdrawaś Królowno Wyborna*, (4) Kimber Bex, *Ave Maria*, (5) Szymon Godziemba-Trytek, *Mała suita kaszubska*.

Prezydenta Miasta Wejherowa, w wysokości siedmuset pięćdziesięciu złotych, oraz Puchar Prezesa Oddziału Gdańskiego PZChiO, które otrzymał zespół kameralny *Ad libitum* z Pszowa pod dyrekcją Izabelli Zieleckiej-Panek. Jurorzy docenili także występ chóru *Cyrylica* z Kaliningradu pod dyrekcją Marii Bukowej, któremu przyznano nagrodę pieniężną (sześćset złotych), ufundowaną przez p. Marię Słowikowską oraz Puchar Prezesa Oddziału Gdańskiego PZChiO. Ostatnim wyróżnionym zespołem śpiewaczym był zespół kameralny *Canticum Novum* z Sopotu pod dyrekcją Arkadiusza Wanata, który odebrał nagrodę pieniężną (pięćset złotych), ufundowaną przez p. Seweryna Czoskę.

3. ZAKOŃCZENIE FESTIWALU

Po zakończonych konkursach, późnym popołudniem, odbył się tradycyjny koncert finałowy. Z racji świętowania jubileuszowej edycji MFMR, okazał się on niezwykle okazały. Świątynia w Rumi, wypełniona publicznością, gościła znakomitych wykonawców. W programie wyjątkowego koncertu znalazły się następujące dzieła wielkich mistrzów: (1) Wolfgang Amadeus Mozart, *Laudate Dominum* (z *Vesperae solennes de confessore*) K.339; (2) Wolfgang Amadeus Mozart, *Laudate pueri* (z *Vesperae solennes de confessore*) K.339; (3) Wolfgang Amadeus Mozart, *Exsultate, jubilate* K. 165; (4) Gioacchino Rossini, *Domine Deus* (z *Małej Mszy Uroczystej*); (5) Gioacchino Rossini, *Agnus Dei* (z *Małej Mszy Uroczystej*); (6) Gioacchino Rossini, *Stabat Mater – Pro peccatis*; (7) Gaetano Donizetti, *Ave Maria*; (8) Giuseppe Verdi, *Confutatis* (z *Messa da Requiem*); (9) John Rutter, *Gloria*. Wykonawcami koncertu byli znakomici artyści: Agnieszka Tomaszewska, sopran; Anna Olszak, mezzosopran; Ewa Marciniec, alt; Paweł Skałuba, tenor; Adam Palka, bas; Orkiestra Symfoniczna Polskiej Filharmonii Bałtyckiej oraz Akademicki Chór Uniwersytetu Gdańskiego (przygotowanie chóru – Marcin Tomczak). Przy pulpicie dyrygenta stanął Ernst van Tiel (Holandia).

Koncert był znakomitą uctwą duchową dla publiczności, która długo oklaskiwała wykonawców. Artyści „zmuszeni” byli do wykonania dodatkowego utworu w ramach bisu. Gdyby nie ograniczenia czasowe, nie skończyłoby się zapewne na jednym tylko dodatkowym utworze.

Zwieńczeniem Festiwalu była uroczysta Msza św. koncelebrowana, pod przewodnictwem emerytowanego Metropolity Gdańskiego, abpa Tadeusza Gocłowskiego, który wygłosił okolicznościową homilię. Połączone chóry (uczestnicy konkursu), w czasie liturgii, wykonywały wspólnie śpiewy pod batutą prof. Eugeniusza Kusa. Po Eucharystii odbyło się oficjalne ogłoszenie wyników obu konkursów, któremu towarzyszyło wyjątkowe, skądinąd zrozumiałe, napięcie. Po wręczeniu nagród, dyplomów i statuetek okolicznościowych odbył się tradycyjny koncert laureatów.

XXV Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej w Rumi należy zauważyć jako niewątpliwie ważne wydarzenie artystyczne w Polsce. Wszystkie konkursy stały na dobrym poziomie, co wyraźnie podkreślali jurorzy, zarówno konkursu organowego, jak i zespołów chóralnych. Godnym podkreślenia jest również fakt, że MFMR odbywa się każdego roku. W swojej historii, mimo licznych trudności, nie odnotował żadnej przerwy. Z tej racji, że w jego ramach odbywa się kilka konkursów, jest on bodaj jedynym takim festiwalem w Polsce. Fakt, że w obradach jurorów chętnie uczestniczą najlepsi artyści i znawcy muzyki organowej i chóralnej z Polski i zza granicy, świadczy o dobrym poziomie wykonawczym zespołów i wykonawców indywidualnych. Świetna organizacja, przyjazny klimat wokół wspólnoty muzycznej i wyraźnie odczuwalna życzliwość, to dodatkowe atuty Festiwalu, na który naprawdę warto przyjechać.

Jubileusz 25-lecia Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego w Rumi musi budzić szacunek, tym bardziej, że w swojej historii posiada znakomity dorobek. Należy zauważyć chociażby fakt, że wielu znanych dziś artystów, np. wykonawców muzyki organowej, właśnie w Rumi odnosiło pierwsze swoje sukcesy. Gospodarzom i organizatorom należą się słowa uznania i życzenia dalszego dynamicznego rozwoju.

ks. Krzysztof Niegowski SDB
Wydział Nauk Historycznych i Społecznych
UKSW, Warszawa